

Wyrok z dnia 24 maja 1994 r.

II URN 1/94

Wszechstronne wyjaśnienie okoliczności przyczyn wypadku w gospodarstwie rolnym a zwłaszcza przesłuchanie osoby poszkodowanej jest niezbędne dla ustalenia czy był to wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst : Dz. U. z 1993 r. Nr 17, poz. 342).

Przewodniczący SSN: Antoni Filcek, Sędziowie SN: Stefania Szymańska (sprawozdawca), Andrzej Wróbel,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Iwony Kaszczyszyn, po rozpoznaniu w dniu 20 maja 1994 r. sprawy z wniosku Władysławy S. przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w N.S. o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku w gospodarstwie rolnym na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 26 marca 1993 r. [...],

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Władysława S. zgłosiła w dniu 18 listopada 1992 r. wniosek o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, jakiemu uległa w dniu 2 czerwca 1992 r. Do wniosku załączyła kartę wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym sporządzoną w dniu 24 czerwca 1992 r. przez Urząd Gminy w N.

Okoliczności wypadku ustalono na podstawie oświadczenia świadka wypadku - córki wnioskodawczyni Anny Z., o treści następującej: "[...] Widziałam jak mama wyszła z domu i schodziła po stopniach prowadzących do domu. Mama niosła w naczyniu strawę dla kur. W pewnym momencie widziałam jak mama upadła ze schodów". Następstwem przedmiotowego zdarzenia było złamanie kończyny dolnej lewej.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w N.S. decyzją z dnia 2 grudnia 1992 r., odmówiła wnioskodawczyni prawa do jednorazowego odszkodowania. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy przytaczając treść art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342) stwierdził, że przedmiotowe zdarzenie nie nosi określonych tym przepisem cech wypadku przy pracy rolniczej, bow-

iem upadek ze schodów nie był spowodowany przyczyną zewnętrzną, lecz był następstwem zasłabnięcia i utraty równowagi.

W odwołaniu od powyższej decyzji wniesionym do Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie, wnioskodawczyni wniosła o wypłacenie jej jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej. Wywiodła, że karta wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym sporządzona została na podstawie podanych przez jej córkę okoliczności wypadku, ona zaś z uwagi na złamaną nogę nie opuszczała mieszkania. Upadek jej ze schodów nastąpił nie na skutek nagłego zasłabnięcia, lecz przyczyną jego było poślizgnięcie się na znajdujących się na schodach odchodach kurzych.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 26 marca 1993 r., oddalił odwołanie. Wnioskodawczyni na rozprawę w tym dniu nie stawiała się, nie żądała również uzasadnienia wyroku. Uzasadnienie wyroku zostało sporządzone na żądanie Sądu Najwyższego.

Od wyroku tego złożył rewizję nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości. Zarzucając rażące naruszenie prawa, a w szczególności art. 3 § 2 k.p.c. oraz art. 10 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, a nadto interesu Rzeczypospolitej Polskiej, Minister wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy uznał rewizję nadzwyczajną za uzasadnioną, bowiem wyrok Sądu rażąco narusza prawo; istotnie wydany on został w sprawie niedostatecznie wyjaśnionej do ostatecznego rozstrzygnięcia. Sąd nie podjął bowiem żadnych starań dla wyjaśnienia okoliczności przedmiotowego wypadku .

Jak wynika z treści karty wypadku (k. 2 akt administracyjnych), zgłaszająca wypadek córka wnioskodawczyni podpisała tylko na pierwszej stronie podany przez siebie opis okoliczności wypadku, w którym jest mowa wyłącznie o upadku ze schodów bez podania jego przyczyny. Natomiast na stronie drugiej karty w rubryce nr 8 jako przyczynę wypadku podano nagłe zasłabnięcie, utrata równowagi. Te przyczyny upadku wnioskodawczyni ze schodów wydają się być wynikiem przypuszczeń osoby sporządzającej kartę wypadku, nie sugerowała ich bowiem osoba zgłaszająca wypadek, a takie okoliczności mogły być tylko podane przez samą zainteresowaną na podstawie jej odczuć, ona jednak nie była obecna przy sporządzaniu karty wypadku.

Przy tak skąpym materiale dowodowym i wobec treści odwołania obowiązkiem Sądu - jak trafnie wywiedziono w rewizji nadzwyczajnej - było podjęcie próby ustalenia rzeczywistych okoliczności wypadku, jakiemu uległa wnioskodawczyni w

dniu 2 czerwca 1992 r. Mogłoby temu służyć przesłuchanie w charakterze świadka córki wnioskodawczynie [...], która zgłaszała wypadek w Urzędzie Gminy oraz wnioskodawczynie w charakterze strony. Celowym mogłoby być także wyjaśnienie, czy wnioskodawczynie ostatnio leczyła się z powodu schorzeń powodujących nagłe zasłabnięcie i utratę równowagi oraz czy takie wypadki odnotowano w jej kartach chorobowych, a także uzyskanie oryginalnej dokumentacji dotyczącej zgłoszenia się po wypadku złamania nogi, w której może być odnotowany wywiad uzyskany od niej przez lekarza udzielającego pomocy. Dopiero po wyjaśnieniu tych wszystkich okoliczności będzie możliwe ustalenie, jakiego rodzaju przyczyną spowodowany był upadek wnioskodawczynie ze schodów domu, w którym zamieszkuje i po których schodziła niosąc karmę dla kur, a zatem czy był to wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu art. 11 ust. 1 powołanej ustawy, czy też z powodu braku przyczyny zewnętrznej zdarzenia nie zostały spełnione przesłanki takiego wypadku.

Orzeczenie Sądu Wojewódzkiego, którym odmówiono wnioskodawczynie prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem w rolnictwie bez wyjaśnienia istotnych dla ustalenia tego prawa okoliczności nie tylko rażąco narusza powołane wyżej przepisy prawa, ale także interes Rzeczypospolitej Polskiej. W interesie Rzeczypospolitej Polskiej leży bowiem szczególna wnikliwość w rozpoznawaniu spraw z zakresu uprawnień rolników do świadczeń związanych z ubezpieczeniem, któremu podlegają na mocy art. 7 wyżej powołanej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. i opłacają składki na to ubezpieczenie.

Dlatego rewizja nadzwyczajna zasługuje na uwzględnienie mimo upływu terminu, o jakim mowa w art. 421 § 1 k.p.c.

=====